

Toplumsal Olayların Yönetimi

Prof. Dr. Turgut Göksu

Kalabalığın Anlamı, Oluşumu ve Özellikleri

“Kalabalık” terimi iki farklı perspektiften ele alınmaktadır.

Birincisi metrekareye düşen insan sayısı;
ikincisi ise insan topluluğu.

Birinci ortamda metrekareye düşen insan sayısı fazlaysa kalabalık, azsa kalabalık değildir. İkinci bakış açısında ise metrekare hesabı yapılmadan insanların fazlaca bir arada bulunması kalabalık olmak için temel şarttır.

- Kalabalık, ortak bir fikirle hareket eden, aynı heyecanı taşıyan, teşkilatsız ve sürekli olmayan insanlardan kurulu topluluktur.
- Belirli ve dar alanda yer alır.
- Kalabalığı oluşturan insanlar arasında bir iş bölümü söz konusu değildir. Birbirleriyle ilişkileri minimum düzeydedir. Birbirlerini tanımazlar. Ortak yönleri sadece gelip geçici heyecanı paylaşmalarıdır.
- Birbirlerine şuursuzca uyum gösterirler. İnsanlar büyük oranda duygusaldırlar ve tedirgin olmaya yakındırlar. Bir uyarının etkisiyle hemen eyleme geçebilirler. Bu eylemlerinden de sorumluluk duymayabilirler. Çünkü anonimlik söz konusudur.
- Bireyler, kalabalığın gücünü kendi güçleri olarak hissedebilirler. O anda onay gören tek amaca kuvvetle bağlanırlar.
- Kalabalıkların yapısı ilkindir. Lider ve statüleri de, en azından ilk başlarda, yoktur.

Kalabalıkların Sınıflandırması

- **Organizasyon açısından:** organize olanlar – organize olmayanlar
- **Yasallık açısından:** yasal olanlar – yasal olmayanlar
- **Şiddet açısından:** şiddete yönelik olanlar – barışçıl olanlar
- **Toplumla problemi açısından:** küskün olanlar - küskün olmayanlar (muhalif olanlar ve muhalif olmayanlar). Küskünlere siyasi ve ekonomik gösteriler, ani karışıklıklar, marjinal grup hareketlerini; küskün olmayanlara ise karnaval, festival, spor, resmi tören-geçit, mahalle kalabalığı vs., yi örnek olarak verebiliriz.

KALABALIK ÇEŞİTLERİ

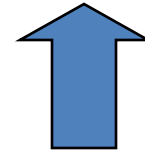
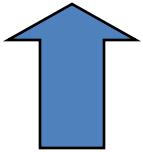
- Organize kalabalık
- Organize olmayan kalabalık

Toplantı
Gösteri Yürüyüşü
Miting
Grev

Spor Seyircisi
Sanatsal Etkinlik
İnanç Etkinliği

Ani Karışıklık
Karşıt Gösteri

Rastgele Kalab.
Çarşı-Pazar
Seyirci



AKTİF VE PASİF BİREYLER

Topluluğun Örgütlenmesi

a. Topluluğu Yönetenler:

1- Topluluğu Dışarıdan Yönetenler:

2- Topluluğu İçeriden Yönetenler:

b. Koruma Görevlileri:

c. Haberleşme Görevlileri:

d. Psikolojik Etki Grupları:

e. Pankart grupları:

f. Eylemci Gruplar:

OLAYLARI BAŞLATMA USULLERİ

- a. Yaygın Propaganda Yapmak:**
- b. Konuşma(lar) Yapmak:**
- c. Heyecanı Artırmak:**
- d. Eyleme Geçiş:**

EYLEM BİÇİMLERİ

- a. Hakaret:**
- b. Yazılı ve Sözlü Gereçlerle Tahrik:**
- c. Bazı Maddelerin Atılması:**
- d. El Silahları Kullanılması:**
- e. Ateşli Silahlar:**
- f. Patlayıcı Maddeler:**
- g. Eşya Tahribi ve Yağma:**
- h. Yangın Çıkarma ve Kendini Yakma:**
- İ. Cenaze Kaçırma ve Cenazelerde Olay Çıkarma:**

TOPLULUK İÇİNDEKİ KİŞİ TİPLERİ

- a. Liderler (Önderler):**
- b. Atılganlar:**
- c. Tesir Altında Kalanlar:**
- d. İhtiyatlılar:**
- e. Destekçiler:**
- f. Seyirciler:**
- g. Karşı Eylemciler:**
- h. Provokatörler:**

PROFESYONEL KIŞKIRTICILAR (PROVOKATÖRLER)

Provokasyon “birini, bir topluluğu suç sayılacak bir eyleme, harekete itmek için tahrik etme; ... kışkırtma”dır. Provokasyon, insanları rahatsız etme, kızdırma ve onları şiddete yönelik faaliyete sevk etme üzerine kuruludur.

Provokatör “Bir örgüte girerek veya bir mitinge bir gösteriye sızarak örgüt üyelerini veya gösteriye katılanları suç sayılan bir eyleme, davranışa iten kişi” dir.

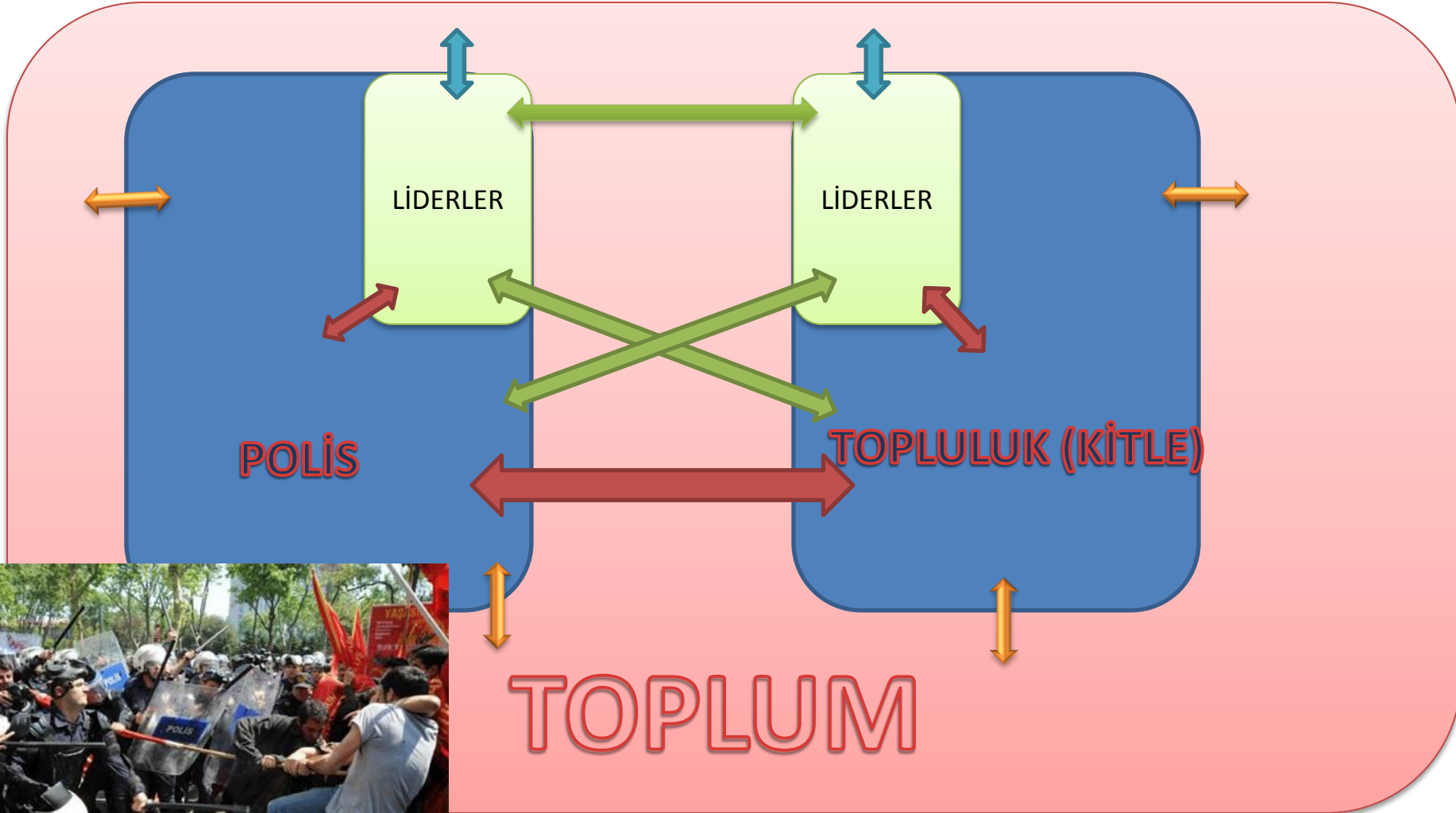
Provokatörler, eylemlerin yönlendirilmesi (başlatılıp, devam edip, sonuçlandırılması) konusunda uzmanlaşmış elemanlardır. Bunlar önceden çok ince hesaplar yaparlar. Bir eylemin nasıl başlatılacağı, hangi söylentilerin yayılacağı; topluluğun ne yana ne düşünceyle sevk edileceği gibi konuların planını yapar ve uygularlar. Küçük topluluklarda bunların topluluklardaki bireylerce tanınabilme ihtimaline karşılık büyük topluluklarda tanınmazlar. Provokatörler genellikle açıktan kışkırtma eylemi yaparken bazen de gizli bir şekilde bu işi yaparlar. Yüzlerini çeşitli şekillerde kapatırlar. (Toplumsal olaylarda yüz kapatmak Ağustos 1998’de yasaklanmıştır).

Ajan provokatör, “genellikle karşıt görüşlü bir topluluğun veya göstericilerin arasına karışarak onları taşkınlığa veya suç sayılan eylemlere iten, böylece kendi tarafının veya örgütünün misilleme yapmasını haklı gösterecek uygun bir ortam hazırlayan kişi”dir.

TOPLUMSAL OLAYLARDA GÜVENLİK KUVVETLERİNİN UYGULAMADAKİ GENEL İLKELERİ

- a-Düzenleyicilerle diyalog kurma
- b-İkna edici, inandırıcı olma
- c-İnisiyatifi elinde bulundurma ve kullanma
- d-Caydırıcılık
- e-Tahriklere engel olma
- f-Provokasyona gelmeme
- g-Kuvvet gösterisi
- h-Zor kullanma
- i-Panîği önleme
- j-Medya-polis ilişkilerini geliştirme
- k-Profesyonel olma
- l-Tarafsız olma
- m-Minimum kuvvet kullanma
- n-Teknolojiden yararlanma

TOPLUMSAL OLAYLARDA POLİS - TOPLULUK İLİŞKİLERİ





Ali Öz Toplumsal olaylar, İstanbul 1996



Ali Öz 1 Mayıs, İstanbul 2007



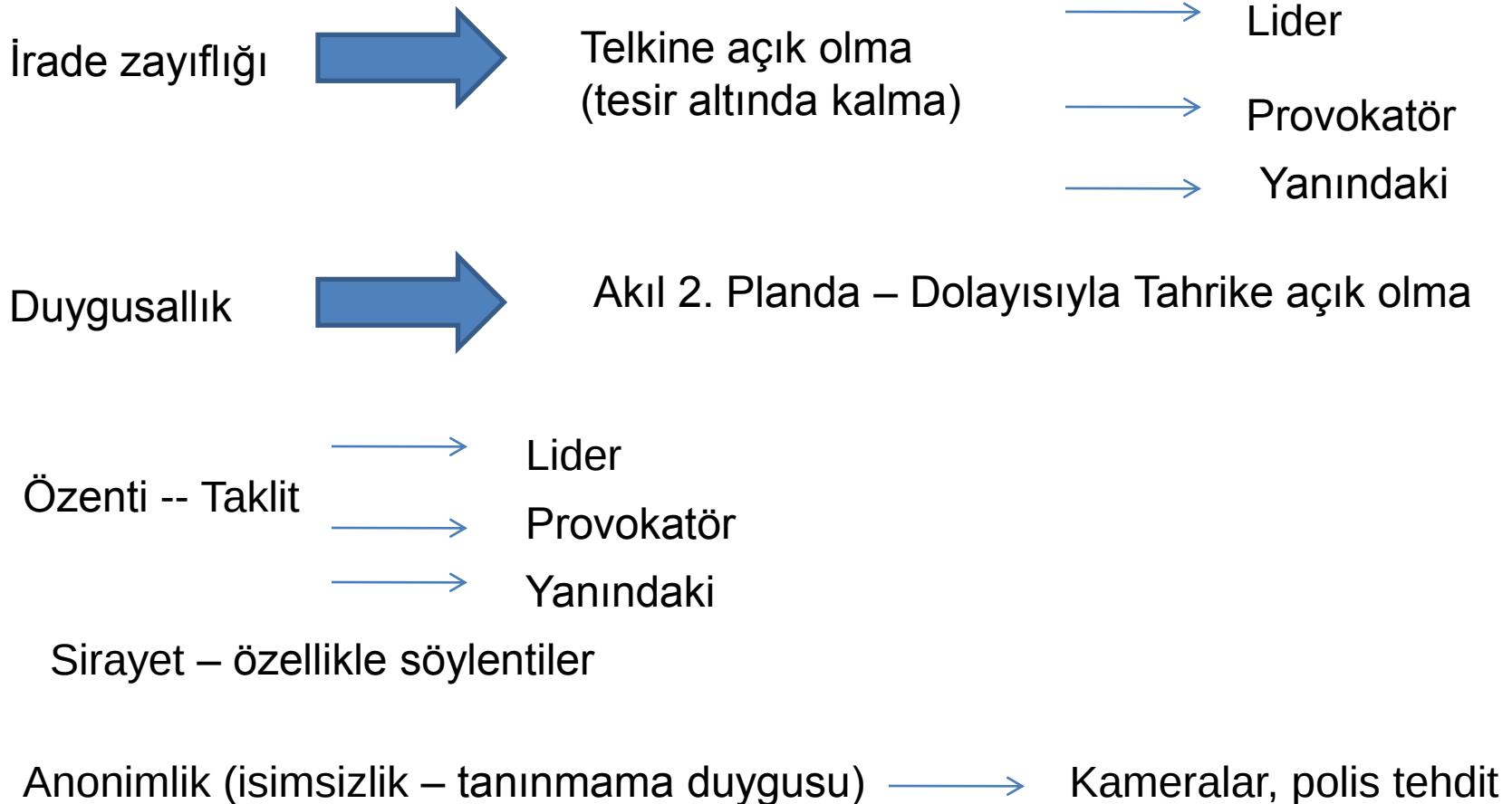
Prof. Dr. Turgut Göksu/GBF



Ali Öz Ölüm oruçları, İstanbul 1998

Ali Öz TAYAD'lı Kadınlar, İstanbul 1987

TO'da Kitlenin Temel Sosyal Psikolojik Özellikleri



TO'da Kitlenin Davranışını Etkileyen Diğer Sosyal Psikolojik Özellikleri

- Fiziksel varlık
- Bizim grup (bizden olmayan düşmandır!)
- Ezilmeyeceğiz, kendimizi ezdirmeyeceğiz
- Sayıların büyüklüğünün gücü
- Kendini kabul ettirme
- Liderin büyüleyici etkisi ve lideri kaptırmama
- TV'de görüntü - olumsuz görüntü – propaganda
- Sloganlar ve pankartların etkisi
- Provokasyon